

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 298 /09

mun. Chișinău

17 septembrie 2021

Inspector superior de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Vladislav GORCEAC, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților inițiat în privința dnei Tamara Larii, [REDACTED], ex-consilier al Consiliului orașenesc Cricova mun. Chișinău, [REDACTED], a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La 04.09.2020 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. Col-484/20 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către dna Tamara Larii, consilier al Consiliului orașenesc Cricova mun. Chișinău.

La 23.09.2020, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, dna Tamara Larii, ar fi admis o eventuală încălcare a regimului juridic al incompatibilităților prin faptul că concomitent cu funcția electivă (mandatul) de consilier în Consiliul orașenesc Cricova mun. Chișinău exercită și funcția de director a Bibliotecii publice din or. Cricova.

La 01.10.2020, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 551/09, în privința dnei Tamara Larii a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților în cadrul căruia s-a verificat legalitatea deținerii/exercitării simultane a funcției (mandatului) de consilier în cadrul Consiliului orașenesc Cricova mun. Chișinău și a funcției de director a Bibliotecii publice din or. Cricova.

Prin scrisoarea nr. 04-09/4620 din 01.10.2020, recepționată la 06.10.2020 conform avizului nr.DS80000637220AS, dna Tamara Larii a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din registrele informaționale de stat și solicitate Comisiei Electorale Centrale a RM (solicitarea nr. 04-09/4617 din 01.10.2020), Bibliotecii Publice or. Cricova mun. Chișinău, (solicitarea nr. 04-09/4619 din 01.10.2021) informații și documente necesare desfășurării controlului.

Prin informația prezentată de **Comisia Electorală Centrală a RM** prin scrisoarea nr. CEC8/2998 din 06.10.2020, înregistrată în cadrul Autorității cu nr. 7672 la 08.10.2020, ca răspuns la solicitarea nr. 04-09/4617 din 01.10.2020, s-a stabilit că dna Tamara Larii, deține **mandatul de consilier în cadrul Consiliului orașenesc Cricova mun. Chișinău începând cu 05 noiembrie 2019**, urmare a alegerilor generale locale din 20.10.2019, fapt confirmat prin hotărârea Judecătorească din 05.11.2019 (dosar. nr. 3-125/19).

Potrivit răspunsului **prezentat de către Biblioteca Publică or. Cricova mun. Chișinău** (solicitarea nr. 04-09/4619 din 01.10.2020), înregistrat în cadrul Autorității la 23.10.2020 cu nr. 7983 și copiilor materialelor autentificate anexate la acesta (*Hotărârea CEC din 14.10.2020 cu privire la atribuirea unui mandat de consilier în Consiliul orășenesc Cricova, Fișa postului a dnei Lariei Tamara; Fișa postului a dnei Lariei Tamara în calitate de șef oficiu copii; Fișa postului a dnei Lariei Tamara în calitate de Șefă de Bibliotecă din data de 21.10.2014; Decizia nr.5/5 din 25 iulie 2013 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Bibliotecii Publice din or. Cricova; Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Publice Cricova; Dispoziția nr. 04-1/63 din 03.10.2013 cu privire la transfer; Dispoziția nr. 04-1/77 din 22.09.2013 cu privire la transfer; Dispoziția nr. 04-1/136 din 28.12.2018 cu privire la stabilirea clasei și coeficientului de salarizare a dnei Tamara Lariei șefa Bibliotecii Publice din or. Cricova; Schema de încadrare pentru anul 2019 a Bibliotecii or.Cricova;*), **s-au stabilit următoarele:**

- Dna Tamara Lariei a fost angajată în calitate de **bibliotecar** la Biblioteca Publică Cricova Primăria în baza contractului individual de muncă nr. 18 din **01.08.2013**.

- Conform Dispoziției Primăriei Cricova, nr.04-1/77 din **22 septembrie 2013**, dna Tamara Lariei **șef-oficiu copii** al Bibliotecii Publice din or. Cricova, a fost transferată în funcția de bibliotecar oficiu copii, începând cu data de **01.08.2013**;

- Conform Dispoziției Primăriei Cricova, nr. 04-1/63 din **03 octombrie 2013**, dna Tamara Lariei bibliotecar al Bibliotecii Publice din or.Cricova a fost transferată în funcția de **șef al Bibliotecii Publice din or.Cricova**;

- Conform Dispoziției Primăriei Cricova, nr. 04-1/136 din **28 decembrie 2018**, dnei Tamara Lariei **șef al Bibliotecii Publice din or.Cricova**, i-a fost stabilită clasa și coeficientul de salarizare;

- Potrivit pct. 7 din Contractul individual de muncă nr. 18 din 01.08.2013 și pct. 16 din Regulamentul intern de organizare și funcționare a **Bibliotecii Publice din or.Cricova** *locul de muncă a dnei Tamara Lariei, șefa Bibliotecii Publice din or.Cricova, se consideră Biblioteca Publică din or.Cricova*.

Informația existentă în bazele de date ale Serviciului Fiscal de Stat și Casei Naționale de Asigurări Sociale (anexată la dosarul de control), confirmă faptul achitării salariului dnei Tamara Lariei **de către Primăria or. Cricova**.

Examinînd materialele dosarului de control inspectorul de integritate a identificat următoarele situații:

- În perioada **05.11.2019 – 28.09.2020**, dna Tamara Lariei, pe lângă **funcția de consilier în cadrul Consiliului orășenesc Cricova**, a deținut/exercitat simultan și funcția de **șefă a Bibliotecii Publice din or. Cricova**.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-09/4620 din 01.10.2020, recepționată la 06.10.2021, dna Tamara Lariei a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate **pentru a-și prezenta punctul de vedere asupra obiectului controlului**.

La 23.10.2020, dna Lariei Tamara, a prezentat în scris punctul de vedere, înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 7983 în care a indicat următoarele:

"Eu, Lariei Tamara, angajata Bibliotecii Publice Cricova în calitate de șef de bibliotecă din octombrie 2014, anterior deținînd funcția de bibliotecar și de șef sector în această bibliotecă din anul 1986 relatez următoarele în privința incompatibilităților funcției de șef de bibliotecă și consilier în Consiliul Local Cricova, Eu personal nu am știut că funcția mea de șef de bibliotecă este incompatibilă cu funcția de consilier în Consiliul local Cricova, până când în luna august consultându-mă cu careva din specialiști mi s-a explicat de incompatibilitatea de funcția de consilier cu cea de șef de bibliotecă și la data de 28 august am depus cerere de depunere a mandatului meu de consilier.

Nu am avut careva intenții în afară de a contribui la rezolvarea problemelor cetățenilor din orașul Cricova, care mi-au acordat mandatul. În calitate mea de specialist în domeniu pe parcursul a 41 ani de activitate am adus mai multe proiecte în bibliotecă dată contribuind la dezvoltarea colecțiilor de carte în bibliotecă, a tehnologiilor informaționale pentru utilizatori,

crearea de servicii pentru cele 2 instituții penitenciare din teritoriu și altele și venind în calitate de consilier m-am gândit și am dorit să mă implic la aplicarea în diferite proiecte pentru comunitate, am participat chiar la niște webinarii în lunile aprilie și septembrie la Centrul CONTACT ” Cu privire la implicarea consilierilor locali în sciirea de proiecte ”, după care să ne implicăm la scrierea de proiecte pentru comunitate. Alte intenții nu am avut.

După evaluarea datelor și documentelor transmise de instituțiile nominalizate, precum și a reglementărilor legale aplicabile, inspectorul de integritate a stabilit că dna Tamara Larii, exercitând funcția (mandatul) de consilier în cadrul Consiliului or. Cricova, mun. Chișinău, odată cu validarea mandatului de consilier potrivit art. 3, alin. (1), lit. b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, menționată a devenit subiect al declarării averii și intereselor personale, fiindu-i aplicabile prevederile Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local și ale Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

Prin urmare, inspectorul de integritate, a stabilit că în cazul de față sunt aplicabile dispozițiile legale prin care este reglementat regimul juridic al incompatibilităților, respectiv:

În conformitate cu art.16 al Legii nr.133/2016 privind declararea averii și intereselor personale „Subiectul declarării (în persoana dnei Tamara Larii) se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția RM și/sau prin alte acte legislative”.

Potrivit prevederilor Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local (în continuare - Legea 768/2000), art. 2, alin. (1) statuează că „În sensul prezentei legi, noțiunea de **ales local** vizează **consilierii consiliilor satești (comunale), orașenești (municipale), raionale și consiliului municipal Chișinău, deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei, primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor**”.

Reglementările art. 7 alin. (1), lit. c) și art. 8 alin. (1) din Legea 768/2000, stipulează că **„Mandatul alesului local este incompatibil cu calitatea de funcționar public, de angajat în subdiviziunile autorităților administrației publice locale (aparatură prezidențială raională, primărie, primărie și preturile municipiului Chișinău, direcții, secții și alte subdiviziuni), inclusiv ale Adunării Populare a Găgăuziei și ale Comitetului executiv al Găgăuziei. Alesul local care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la art.7 din prezenta lege va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității.**

Potrivit pct. 1 din Legea nr. 263 din 16.11.2012 privind interpretarea articolului 7 alin (1) literele c) și d) din Legea nr.768-XIV din 2 februarie 2000, **Prevederile literei c) se aplică funcționarilor publici și angajaților din subdiviziunile autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială.**

Subsidiar, potrivit prevederilor art. 12. alin. (2), lit. a) din Legea integrității nr.82/2017, **agentul public este obligat să își soluționeze stările de incompatibilitate în termen de o lună din momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ori, în cazul în care încetarea situației de incompatibilitate în termenul dat nu depinde de voința sa, să prezinte probe privind întreprinderea cu bună-credință a acțiunilor de eliminare a acestei situații.**

În sensul art.1 al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, se definesc următoarele noțiuni:

- **administrație publică locală** – totalitatea autorităților publice locale constituite, în condițiile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale;

- **autorități ale administrației publice locale de nivelul întâi** - autorități publice, luate în ansamblu, care sînt constituite și activează pe teritoriul **satului (comunei)**, orașului (municipiului) pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale;

Potrivit art. 5, alin.(1) al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, **„autoritățile administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală în sate**

(comune), orașe (municipii) **sînt consiliile locale**, ca autorități deliberative și primarii, ca autorități executive”.

Astel, prin prisma celor relatate se atestă că Biblioteca publică din or. Cricova este o subdiviziune a autorității administrației publice locale de nivelul întâi din aceeași unitate administrativ-teritorială.

În conformitate cu art. 4, alin. (4) din Legea 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a RM, „Organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova se efectuează pe două niveluri: satele (comunele), sectoarele și orașele (municipiile) **constituie nivelul întâi**, raioanele, municipiul Chișinău și municipiul Bălți constituie nivelul al doilea.”

Studiind materialele dosarului de control, punctul de vedere și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate a stabilit că prin deținerea/exercitarea simultană a funcțiilor (mandatelor) de **consilier în cadrul Consiliul or. Cricova și calității de angajat al Bibliotecii or.Cricova (șef de bibliotecă)**, în perioada **05.11.2019 – 28.09.2020**, dna Tamara Larii, s-a aflat în stare de incompatibilitate nesoluționată în termenul legal.

Sub aspectul **soluționării situației de incompatibilitate**, inspectorul de integritate menționează următoarele:

- În conformitate cu prevederile art. 8, alin. (1) din Legea 768/2000 și art. 12, alin. (2), lit. a) din Legea integrității nr.82/2017, din data de **05.11.2019**, dna Larii Tamara a avut termenul legal de o lună pentru a soluționa starea de incompatibilitate în care se afla, respectiv pînă la **05.12.2019**, urma să demisioneze din funcția incompatibilă (**șefă al Bibliotecii or.Cricova**) cu mandatul deținut de **consilier în cadrul Consiliului or.Cricova**) sau să își depună mandatul.

În acest caz, potrivit informației acumulate, inspectorul de integritate remarcă că dna Larii Tamara, ignorând prevederile legale menționate supra, nu a soluționat starea de incompatibilitate în termenul stabilit de legislație, continuînd să se afle în această stare **pînă la 28.09.2020 (data depunerii cererii de demisie din funcția de consilier al or.Cricova)**.

- În conformitate cu prevederile art. 8, alin. (1) din Legea 768/2000 și art. 12, alin. (2), lit. a) din Legea integrității nr.82/2017, din data de **05.11.2019**, dna Tamara Larii a avut termenul legal de o lună pentru a soluționa starea de incompatibilitate în care se afla, respectiv pînă la **05.12.2019**, urma să demisioneze din funcția incompatibilă (**șef al Bibliotecii or.Cricova**) cu mandatul deținut de **consilier în cadrul Consiliului or.Cricova**) sau să își depună mandatul.

Cu referire la cele menționate de către dna Larii Tamara în punctul său de vedere precum că „...nu am știut că funcția mea de șef de bibliotecă este incompatibilă cu funcția de consilier în Consiliul local Cricova, pînă cînd în luna august consultându-mă cu careva din specialiști mi s-a explicat de incompatibilitatea de funcția de consilier cu cea de șef de bibliotecă și la data de 28 august am depus cerere de depunere a mandatului meu de consilier”, inspectorul de integritate consideră aceste argumente ca fiind nefondate și urmează a fi respinse, or art. 7, alin. (1), lit. c) din Legea 768/2000, stabilește expres că „**Mandatul alesului local este incompatibil cu calitatea ... de angajat în subdiviziunile autorităților administrației publice locale (aparatură președintelui raionului, primăriei, primărie și preturile municipiului Chișinău, direcții, secții și alte subdiviziuni), inclusiv ale Adunării Populare a Găgăuziei și ale Comitetului executiv al Găgăuziei**”, în acest caz scopul interzicerii incompatibilităților în cumularea anumitor funcții publice este creat de legiuitor pentru a evita unele abuzuri în exercitarea funcției sau a mandatului.

Necunoașterea și neaplicarea conformă a legii, nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de situația de incompatibilitate abordată în prezenta speță (*nemo legem ignorare censetur*), în contextul în care, în virtutea exercitării funcției, dânsul a avut obligația cunoașterii actelor normative aplicabile statutului funcției/mandatului deținut. Informația fiind accesibilă urmare publicării acestora în corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative (anterior Legea cu privire la actele legislative), în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al RM.

La fel, nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, *adagiul latin* ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi apărat de răspundere

Documentul în cauză conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr.0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru-datapersonale.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

invocând necunoașterea prevederilor ei, eroarea de drept nu exonerează de răspundere. Legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Mai mult ca atât, în cadrul controlului s-a stabilit cu certitudine că dna Tamara Larii este angajată prin contract individual de muncă la Biblioteca or. Cricova, beneficiind și de plăți salariale achitate din bugetul primăriei or. Cricova.

În corespundere cu prevederile art. 38 alin. (1), lit. b) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate „în urma controlului privind respectarea regimului juridic [...] al incompatibilităților, [...] inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului **s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate**”.

Conform art. 23 alin. (3) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia*. Alin. (6) al aceluiaș articol prevede că, *subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin (3)-(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului*.

Potrivit art. 23 alin. (8) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Având în vedere cele constatate, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23 din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, art. 5, alin. (2), lit. c), art. 5, alin. (3), art. 7, alin. (1), lit. c) și art. 8, alin. (1) și alin. (2)¹ din Legea 768/2000 privind statutul alesului local și art. 24, alin. (1), lit. f) din Legea 436/2006 privind administrația publică locală, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată că prin deținerea/exercitarea simultană a funcțiilor (mandatelor) de **consilier în cadrul Consiliului or. Cricova și a funcției de șef de Bibliotecă or. Cricova, în perioada 05.11.2019–28.09.2020**, dna Tamara Larii s-a aflat în stare de incompatibilitate nesoluționată în termenul legal.

2. Din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate, se sesizează Primăria or. Cricova în vederea încetării raporturilor de muncă a dnei Tamara Larii.

3. Se decede dna Tamara Larii din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, inclusiv funcția (mandatul) de consilier, cu excepția altor funcții electorale, pe o perioadă de 3 ani, din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate.

4. Se înscrie dna Tamara Larii, după încetarea înainte de termen a mandatului de consilier în cadrul Consiliului or. Cricova, mun. Chișinău sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența stării de incompatibilitate în Registrului de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

5. Se aduce la cunoștința dnei Tamara Larii actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev,3, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)).

**Inspector superior de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Vladislav GORCEAC

Documentul în cauză conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr.0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.